

STANDARDY OCHRONY DZIECI
W WYŻSZYM ŚLĄSKIM SEMINARIUM
DUCHOWNYM W KATOWICACH

Katowice 2026

Spis treści

Preambuła.....	3
Objaśnienia terminów	3
Osoby.....	3
Różne formy przemocy	4
Formy przemocy wobec dziecka.....	5
Przestępstwa motywowane seksualnie	7
Zespół ds. prewencji i jego praca	7
Cele STANDARDÓW OCHRONY DZIECI	9
STANDARD 1 Stworzenie i zachowanie bezpiecznego środowiska w WŚSD.....	10
STANDARD 2 Weryfikacja i szkolenie przełożonych, mieszkańców, pracowników, wolontariuszy, praktykantów i stażystów WŚSD.....	11
STANDARD 3 Przyjmowanie gości i informowanie o obowiązujących STANDARDACH OCHRONY DZIECI w WŚSD.....	13
Grupa zorganizowana (której WŚSD udostępnia pomieszczenia lub WŚSD jest organizatorem)	13
Goście indywidualni.....	13
STANDARD 4 Zasady postępowania w sytuacji domniemanej krzywdy lub niewłaściwego postępowania	15
STANDARD 5 Zapewnienie opieki i wsparcia osobom skrzywdzonym	17
STANDARD 6 Zasady bezpiecznej relacji dorosły – dziecko Kodeks dobrych praktyk	19
Załącznik 1 Oświadczenie o krajach zamieszkania w ciągu ostatnich 20 lat innych niż Rzeczpospolita Polska.....	20
Załącznik 2 Oświadczenie dotyczące niekaralności za przestępstwa na szkodę dzieci.....	22
Załącznik 3 Oświadczenie organizatora pobytu dzieci w WŚSD	23
Załącznik 4 Zasady bezpiecznych relacji w WŚSD w Katowicach (wersja dla dzieci)	24
Aneks 1 Procedury zgłaszania.....	27
A. Procedura postępowania w przypadku niewłaściwego zachowania	27
B. Procedura postępowania w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka.....	27
C. Procedura postępowania w przypadku okoliczności wskazujących na skrzywdzenie dziecka.	28
Aneks 2 Schematy interwencji	29
A. Schemat interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez osoby trzecie (np. wolontariusze, pracownicyseminarium oraz inne osoby, które mają kontakt z dzieckiem)	29
B. Schemat interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez osobę nieletnią, czyli taką, która nie ukończyła 17. roku życia (przemoc rówieśnicza).....	30
C. Schemat interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez rodzica lub opiekuna	31
Aneks 3 System prewencji archidiecezji katowickiej	32

Preambuła

Opieka nad dziećmi zawsze musi być związana z troską o ich integralny i pełny rozwój, dobro duchowe, psychiczne i fizyczne. Przyrodzona i niezbywalna godność człowieka, objawiona w prawie Bożym i strzeżona zarówno przez prawo kościelne, jak i państwowe, winna stanowić źródło i gwarancję bezpieczeństwa każdej osoby przebywającej w Wyższym Śląskim Seminarium Duchownym w Katowicach (dalej: WŚSD). Szczególna troska należy się dzieciom, osobom bezbronnym i chorym, które chcemy wspierać i chronić przed każdym złem.

Niniejszy dokument określa normy i zasady sprzyjające budowaniu środowiska bezpiecznego i przyjaznego dzieciom, osobom z niepełnosprawnością i dorosłym bezbronnym, a jednocześnie pozwalającego na monitorowanie i eliminowanie wszelkich zagrożeń względem dobra duchowego, psychicznego i fizycznego osób przebywających w WŚSD. Bezpieczeństwo i ochrona przed wszelkimi formami przemocy, a zwłaszcza naruszanie nietykalności cielesnej, jest szczególnym przedmiotem troski wszystkich pracowników i mieszkańców WŚSD.

Opisane w dokumencie STANDARDY OCHRONY DZIECI opierają się zarówno na aktualnym ustawodawstwie prawa państwowego, m.in. wynikającym z Ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz właściwych dla ochrony dzieci norm Kodeksu karnego, jak i aktualnych normach i przepisach prawa kościelnego oraz standardów obowiązujących w archidiecezji katowickiej, wyrażonych w dokumencie: „Świadomość. Zapobieganie i reagowanie. Zasady ochrony dzieci, młodzieży, osób niepełnosprawnych i bezradnych w diecezji gliwickiej i w archidiecezji katowickiej”, Katowice 2019 (dalej: STANDARDY AK).

W placówce w sposób kompleksowy i systemowy podjęto wdrażanie STANDARDÓW OCHRONY DZIECI poprzez opracowanie i wprowadzenie w życie systemu ich ochrony przed krzywdzeniem. Zawierają one wytyczne dotyczące tego, jak przeciwdziałać naruszaniu praw dzieci, jak tworzyć środowisko przyjazne i bezpieczne oraz jakie kroki należy podjąć w przypadku zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa dzieci. Ustanowienie STANDARDÓW OCHRONY DZIECI przed krzywdzeniem jest komunikatem zarówno dla personelu i mieszkańców, jak i dla dzieci oraz ich rodziców/opiekunów, że w codziennym funkcjonowaniu WŚSD respektowane są wartości, które gwarantują bezpieczeństwo oraz fundamentalne prawa przynależne każdemu człowiekowi.

Objaśnienia terminów

Na potrzeby tego dokumentu zostało doprecyzowane znaczenie poniższych pojęć:

Osoby

przełożony – osoba mianowana przez kościelny organ prowadzący, odpowiedzialna za bieżącą działalność instytucji i zatrudnionych w niej pracowników;

pracownik – osoba zatrudniona w WŚSD na podstawie umowy o pracę lub innej umowy cywilnoprawnej;

mieszkaniec – osoba zamieszkująca w WŚSD, zarówno przełożony lub inny duchowny, jak i kleryk formujący się w WŚSD;

wolontariusz, praktykant, stażysta – osoby realizujące zadania określone stosownym porozumieniem/umową w WŚSD;

dziecko – osoba poniżej **18. roku życia**;

małoletni – w rozumieniu polskiego prawa cywilnego osoba, która nie ukończyła 18 lat lub nie zawarła małżeństwa;

nieletni – w rozumieniu prawa karnego osoba, która w momencie popełnienia czynu zabronionego nie ukończyła 17. roku życia;

osoba w wieku bezwzględnej ochrony – osoba w wieku niższy niż wiek zgody. Czynność seksualna z osobą w wieku ochronnym jest czynem zabronionym (wykorzystaniem seksualnym), a osoba dopuszczająca się jej i lub doprowadzająca do niej podlega odpowiedzialności karnej. W Polsce obecnie wynosi 15 lat;

dziecko wykorzystane seksualnie – każde dziecko w wieku bezwzględnej ochrony, jeśli osoba dojrzała seksualnie, czy to przez świadome działanie, czy też przez zaniechanie swoich społecznych obowiązków lub obowiązków wynikających ze specyficznej odpowiedzialności za dziecko, dopuszcza się zaangażowania dziecka w jakąkolwiek aktywność natury seksualnej, której intencją jest zaspokojenie osoby dorosłej (*Standing Committee on Sexually Abused Children*);

opiekun – osoba sprawująca pieczę nad dzieckiem, uprawniona do reprezentacji dziecka oraz posiadająca władzę prawną do dbania o interesy osobiste i majątkowe innej osoby (rodzic, rodzic zastępczy lub osoba uprawniona przez rodzica);

zgoda opiekuna – zgoda rodziców albo zgoda opiekuna, rodzica zastępczego lub opiekuna tymczasowego. Jednak w przypadku braku porozumienia między rodzicami dziecka należy poinformować rodziców o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinny (orzeczenie sądu opiekuńczego zastępuje zgodę rodziców);

osoba dorosła bezbronna zgodnie z art. 1 ust. 2 b) *Vos Estis Lux Mundi* – każda osoba znajdująca się w stanie niepełnosprawności, upośledzeniu fizycznym lub psychicznym albo pozbawiona wolności osobistej, która w rzeczywistości, nawet sporadycznie, ogranicza ich zdolność zrozumienia, chęci lub przeciwstawienia się przestępstwu w inny sposób.

Różne formy przemocy

uwikłanie – każda relacja, w której ktoś doświadcza strachu, lęku, poczucia winy, poczucia krzywdy, frustracji, poniżenia, zniewolenia, zależności, dominacji, niemożności bycia sobą, nieszczerości, braku autentyczności, przemocy emocjonalnej, fizycznej, seksualnej czy ekonomicznej;

nadużycie – postępowanie lub czyn niezgodny z przyjętymi normami postępowania, a *nadużywać* oznacza *użyć ponad miarę* oraz *wykorzystać coś w niewłaściwy sposób lub w nadmiernym stopniu* (SJP);

nadużycie władzy – nadużycie stanowiska, funkcji lub obowiązku w celu wykorzystania innej osoby. Może przybierać różne formy i obejmować sytuacje, w których dana osoba ma władzę nad inną osobą na mocy swojego związku (np. pracodawca i pracownik, nauczyciel i uczeń, trener i sportowiec, rodzic lub opiekun i dziecko, duchowny/osoba zakonna i parafianin) i wykorzystuje tę władzę na swoją korzyść;

przemoc duchowa – odwoływanie się do przekonań religijnych i wiary osoby w celu wyrządzenia jej szkody. Może mieć negatywny wpływ na duchowość osoby poszkodowanej, zwłaszcza gdy dopuszcza się jej osoba posiadająca duchowy autorytet i zaufanie w Kościele;

przemoc domowa – jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób, w szczególności narażające na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia, naruszające godność, nietykalność

cielesną, wolność, w tym wolność seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą (art. 2 Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie);

zaniedbanie – niezapewnienie przez opiekuna środków niezbędnych do życia osobie, którą się opiekuje;

przemoc emocjonalna – powszechna forma przemocy mająca miejsce w bliskich związkach. Przemoc emocjonalna jest definiowana jako molestowanie, które ma miejsce, gdy dana osoba jest poddawana zachowaniom lub działaniom mającym na celu jej kontrolowanie, z zamiarem wyrządzenia jej krzywdy emocjonalnej lub strachu, poprzez manipulację, izolację lub zastraszanie;

gaslighting – przemoc psychiczna polegająca na manipulowaniu drugą osobą w taki sposób, że ofiara przemocy z czasem przestaje ufać swoim osądom, staje się zdezorientowana, zaleknie i traci zaufanie do swojej pamięci czy percepcji. Jeśli manipulacja jest stosowana stale i metodycznie, może w końcu doprowadzić do tego, że ofiara zacznie kwestionować swoje zdrowie psychiczne. W ten sposób manipulator przejmuje nad nią całkowitą kontrolę;

seksualizacja – proces, w wyniku którego wartościowanie drugiej osoby oraz siebie samego/siebie samej dokonywane jest przez pryzmat atrakcyjności seksualnej, uprzedmiotowienie osoby pod względem seksualnym lub narzucanie seksualności w niewłaściwy sposób (wg Amerykańskiego Towarzystwa Psychologicznego);

cyberprzemoc – wszelka przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych – komunikatorów, czatów, stron internetowych, mediów społecznościowych, blogów, SMS-ów, MMS-ów. Może mieć formę wulgarnych wiadomości, obraźliwych komentarzy (hejt, *trolling*), rozpowszechniania zdjęć ukazujących dziecko w niekorzystnym świetle, zastraszania, śledzenia (*cyberstalking*), ujawniania tajemnic (*outing*) itp.

Formy przemocy wobec dziecka

przemoc wobec dzieci – wszelkie formy złego traktowania fizycznego i/lub emocjonalnego, wykorzystywania seksualnego, zaniedbania lub niedbałego traktowania, wyzysku komercyjnego lub innego, skutkujące rzeczywistą lub potencjalną szkodą dla zdrowia, przetrwania, rozwoju lub godności dziecka w kontekście relacji odpowiedzialności, zaufania lub siły. Dzieli się powszechnie na pięć podtypów:

- przemoc fizyczna,
- znęcanie się emocjonalne/psychiczne,
- zaniedbanie,
- narażenie na przemoc w rodzinie,
- wykorzystywanie seksualne.

W kontekście Kościoła katolickiego ważne jest także uznanie **przemocy duchowej** za dodatkowy podtyp przemocy.

przemoc fizyczna to przemoc, w wyniku której dziecko doznaje fizycznej krzywdy lub jest nią potencjalnie zagrożone. Krzywda ta następuje w wyniku działania bądź zaniechania działania ze strony rodzica lub innej osoby odpowiedzialnej za dziecko, lub której dziecko ufa, bądź która ma nad nim władzę. Przemoc fizyczna wobec dziecka może być czynnością powtarzalną lub jednorazową.

przemoc psychiczna i emocjonalna to przewlekła, niefizyczna, szkodliwa interakcja wobec dziecka, obejmująca zarówno działania, jak i zaniechania. Zaliczamy do niej m.in. niedostępność emocjonalną, zaniedbywanie emocjonalne, relację z dzieckiem opartą na wrogości, obwinianiu, oczernianiu, odrzucaniu, nieodpowiednie rozwojowo

lub niekonsekwentne interakcje z dzieckiem, niedostrzeganie lub nieuznanie indywidualności dziecka i jego granic psychicznych.

zaniedbywanie dziecka to chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie jego podstawowych potrzeb fizycznych/psychicznych i/lub nierespektowanie jego podstawowych praw, powodujące zaburzenia jego zdrowia i/lub trudności w rozwoju. Do zaniedbywania dochodzi w relacji dziecka z osobą, która jest zobowiązana do opieki, wychowania, troski i ochrony dziecka.

narażenie na przemoc w rodzinie – forma psychicznego znęcania się nad dzieckiem, w której dziecko jest obecne – słyszy lub widzi – gdy inny członek rodziny doświadcza przemocy fizycznej, psychicznej lub seksualnej albo widzi szkody wyrządzone osobom lub mieniu w wyniku agresywnego zachowania członka rodziny.

wykorzystywanie seksualne dziecka – wykorzystanie seksualne dziecka to włączanie dziecka w aktywność seksualną, której nie jest ono w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody i/lub na którą nie jest dojrzałe rozwojowo i nie może zgodzić się w ważny prawnie sposób i/lub która jest niezgodna z normami prawnymi lub obyczajowymi danego społeczeństwa. Z wykorzystaniem seksualnym mamy do czynienia, gdy taka aktywność wystąpi między dzieckiem a dorosłym lub dzieckiem a innym dzieckiem, jeśli te osoby ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w relacji opieki, zależności, władzy. Celem takiej aktywności jest zaspokojenie potrzeb innej osoby (*World Health Organization*). Obejmuje zachowania:

- **z kontaktem fizycznym** (w tym penetracyjne),
- **bez kontaktu fizycznego** (może wtedy przybrać formę seksualizacji, robienia zdjęć lub filmów wideo przedstawiających dzieci o charakterze jednoznacznie seksualnym, zmuszania dzieci do oglądania czynności seksualnych lub wzięcia w nich udziału lub zmuszania dzieci do uprawiania seksu lub angażowania się w czynności seksualne z innymi dziećmi lub dorosłymi).
- **wyzyskiwanie seksualne dzieci**, czyli czerpanie zysku np. z pornografii z udziałem dzieci lub prostytucji dziecięcej.

grooming – zachowania, których celem jest przygotowanie dziecka do wykorzystywania seksualnego. Obejmuje nawiązanie szczególnej relacji z dzieckiem, często również warunkowanie rodziców i innych dorosłych oraz osłabienie ich czujności, aby myśleli, że relacja z dzieckiem jest normalna i pozytywna.

przemoc rówieśnicza (agresja rówieśnicza, *bullying*) – występuje, gdy dziecko doświadcza różnych form przemocy ze strony rówieśników, bezpośrednio lub z użyciem technologii komunikacyjnych. Ma miejsce wtedy, gdy działanie ma na celu wyrządzenie komuś przykrości lub krzywdy (intencjonalność), ma charakter systematyczny (powtarzalność), a ofiara jest słabsza od sprawcy bądź grupy sprawców. Obejmuje przemoc:

- werbalną (np. przezywanie, dogadywanie, ośmieszanie),
- relacyjną (np. wykluczenie z grupy, ignorowanie, nastawianie innych przeciwko osobie),
- fizyczną (np. pobicie, kopanie, popychanie, szarpanie),
- materialną (np. kradzież, niszczenie przedmiotów),
- elektroniczną (złośliwy SMS lub e-mail, wpis w mediach społecznościowych, umieszczanie w Internecie zdjęć lub filmów ośmieszających ofiarę),
- przemoc podczas randki ze strony chłopaka/dziewczyny.

Przestępstwa motywowane seksualnie

przestępstwo kanoniczne wykorzystywania seksualnego – kanoniczne przestępstwa wykorzystywania seksualnego popełniane przez duchownych lub osoby konsekrowane, którymi są: zmuszanie kogoś, za pomocą przemocy, groźby lub nadużycia władzy, do wykonywania lub poddawania się czynnościom seksualnym; wykonywanie czynności seksualnych z dzieckiem lub osobą bezbronną; produkcję, wystawianie, posiadanie lub dystrybucję, w tym drogą elektroniczną, pornografii z udziałem dzieci, a także werbowanie lub nakłanianie dziecka lub osoby bezbronnej do udziału w tworzeniu pornografii popełnione przez duchownych lub osoby zakonne, o których mowa w artykule 1 §1 a) *Vos Estis Lux Mundi*;

przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności (art. 197-205 k.k.)

- zgwałcenie (art. 197),
- wykorzystanie seksualne osoby bezradnej lub niepoczytalnej (art. 198),
- seksualne wykorzystanie zależności (art. 199),
- seksualne wykorzystanie dziecka (art. 200),
- uwodzenie dziecka poniżej lat 15 z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego lub sieci telekomunikacyjnej (art. 200a),
- propagowanie pedofilii (art. 200b),
- kazirodztwo (art. 201),
- pornografia (art. 202),
- zmuszanie do prostytucji (art. 203),
- czerpanie zysku z cudzego nierządu (art. 204);

Rejestr Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym – rejestr obywateli polskich, którzy dopuścili się przestępstwa z pobudek seksualnych. Składa się z Rejestru publicznego i Rejestru z dostępem ograniczonym.

Zespół ds. prewencji i jego praca

osoba odpowiedzialna za STANDARDY OCHRONY DZIECI – osoba wyznaczona przez przełożonego, sprawująca nadzór nad prawidłowym stosowaniem STANDARDÓW OCHRONY DZIECI;

osoba zaufana – osoba wyznaczona przez przełożonego ciesząca się zaufaniem i odpowiednio przygotowana, odpowiedzialna za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach dotyczących przemocy;

osoba odpowiedzialna za interwencję – przełożony odpowiedzialny za podejmowanie interwencji w przypadku zaistnienia przemocy;

kompetencje miękkie – umiejętności psychospołeczne, np. komunikatywność, asertywność;

dane osobowe – wszelkie informacje dotyczące zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania żyjącej osoby fizycznej, a także poszczególne informacje, które w połączeniu ze sobą mogą prowadzić do zidentyfikowania tożsamości danej osoby. Przykładowe dane osobowe: imię i nazwisko, adres zamieszkania, adres e-mail z imieniem i nazwiskiem, numer dowodu tożsamości, dane o lokalizacji, adres IP, dane przechowywane przez szpital lub lekarza, które mogą jednoznacznie wskazywać tożsamość danej osoby;

wniosek o wgląd w sytuację rodziny – pismo może zostać złożone przez każdą osobę fizyczną i prawną, która chce, aby sąd zbadał aktualną sytuację rodzinną. Wniosek nie podlega żadnej opłacie sądowej, może być złożony w każdej chwili i w przypadku jego odrzucenia przez sąd nie rodzi żadnych negatywnych konsekwencji wobec wnioskodawcy.

Cele STANDARDÓW OCHRONY DZIECI

STANDARDY OCHRONY DZIECI mają na celu:

- zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom i ustalenie procedur udzielania im wsparcia;
- zapewnienie personelowi niezbędnych informacji i kompetencji, aby umożliwić im wywiązanie się z obowiązków w zakresie dbałości o dobro dzieci i ich ochronę;
- zapewnienie dzieciom oraz ich rodzicom lub opiekunom niezbędnych informacji na temat zasad obowiązujących w WSSD oraz możliwości uzyskania wsparcia w sytuacji krzywdzenia;
- informowanie dzieci, rodziców lub opiekunów o zaangażowaniu WSSD w ochronę dzieci i zaproszenie ich do współpracy w budowaniu bezpiecznego środowiska.

STANDARD 1

Stworzenie i zachowanie bezpiecznego środowiska w WŚSD

- 1.1.** W WŚSD został opracowany i wprowadzony w życie wewnętrzny dokument, w którym zawarta jest polityka ochrony przebywających tam dzieci i osób dorosłych zgodnie z obowiązującymi standardami wyznaczonymi zarówno przez dokumenty państwowe (Ustawę o zmianie ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz innych ustaw z dn. 28 lipca 2023 r. – tzw. „Ustawa Kamilka”), jak i wskazania wynikające z Wytycznych Kościoła katolickiego w Polsce i wytycznych dla Archidiecezji Katowickiej
- 1.2.** W WŚSD działa Zespół ds. Prewencji w składzie:
  - osoby odpowiedzialne za STANDARDY OCHRONY DZIECI: ks. Krzysztof Matuszewski, rektor; ks. Marcin Palka, wicerektor;
  - osoba zaufana: ks. Łukasz Walaszek, ojciec duchowny;
  - osoba odpowiedzialna za interwencję: ks. Krzysztof Matuszewski, rektor.
- 1.3.** Polityka ochrony dotyczy szczegółowych zasad bezpieczeństwa i sposobów ochrony przebywających tam dzieci i bezbronnych dorosłych, czyli:
  - weryfikacja i szkolenie przełożonych, mieszkańców, pracowników, wolontariuszy, praktykantów i stażystów;
  - przyjmowanie gości;
  - bezpiecznych relacji pomiędzy dorosłymi przebywającymi w WŚSD a dziećmi i bezbronnymi dorosłymi;
  - bezpiecznych relacji pomiędzy rówieśnikami;
  - bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych;
  - zasady ochrony wizerunku i danych osobowych;
  - sposobu reagowania w seminarium na przypadki podejrzenia, że dziecko doświadcza przemocy fizycznej, psychicznej czy seksualnej i zasad prowadzenia rejestru interwencji;
  - pomocy osobom pokrzywdzonym.
- 1.4.** STANDARDY OCHRONY DZIECI są dostępne w WŚSD i podane do publicznej wiadomości (na stronie internetowej oraz wywieszane na furcie WŚSD).

STANDARD 2

Weryfikacja i szkolenie przełożonych, mieszkańców, pracowników, wolontariuszy, praktykantów i stażystów WSSD

- 2.1. Weryfikacja przewidziana prawem dotyczy przełożonych, mieszkańców, pracowników, wolontariuszy, praktykantów i stażystów WSSD mających kontakt z dziećmi. W celu weryfikacji wymagane jest:
- 2.1.1. przedłożenie przełożonemu przy przyjmowaniu w/w osób (mianowanych, rozpoczynających lub kontynuujących formację lub zatrudnianych od dn. 15 lutego 2024 r.) zaświadczenia o niekaralności (w tym głównie, jeśli chodzi o przestępstwa określone w art. 189a k.k. – handel ludźmi, art. 207 k.k. – znęcanie oraz w ustawie z dn. 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii) – por. art. 21. 3 Ustawy;
  - 2.1.2. sprawdzenie przez przełożonego, czy w/w osoba (od dn. 15 lutego 2024 r.) figuruje w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym;
  - 2.1.3. osoby zatrudnione w seminarium wcześniej (przed 15 lutego 2024 r.) oraz te, które nie pełniły funkcji wychowawczych wśród dzieci, należy prosić o podpisanie oświadczenia, że nie były skazane za przestępstwa związane z przemocą i przestępstwa przeciwko wolności seksualnej w stosunku do dzieci;
  - 2.1.4. osoby, które w ostatnich dwudziestu latach mieszkały poza Polską, są zobowiązane do przedłożenia informacji z rejestrów karnych tych państw (por. art. 21. 5-6 Ustawy), w których przebywały, lub kartę karną bądź odpowiednie oświadczenie, jeśli w prawie tych państw takie regulacje nie występują, według wzoru (przykładowe oświadczenia znajdują się Załącznikach).
- 2.2. Osoby zatrudnione przez inne podmioty przebywające na terenie WSSD (np. firma ochroniarska, firma cateringowa itp.) są weryfikowane pod kątem kwestii w pkt. 2.1.1.-2.1.4. przez swoich pracodawców.
- 2.3. Organizator imprez z udziałem dzieci, które odbywają się na terenie WSSD, zobowiązany jest zweryfikować pod kątem kwestii w pkt. 2.1.1.-2.1.4. swój personel mający kontakt z dziećmi.
- 2.4. Osoby rozpoczynające formację (mieszkańcy) oraz osoby przy przyjmowaniu do pracy/wolontariatu na terenie WSSD przechodzą szkolenie o charakterze informacyjnym. Otrzymują oni wiedzę nt.:
- własnych kompetencji emocjonalnych i społecznych,
  - komunikacji i rozwiązywania konfliktów,
  - strategii działania sprawców wykorzystywania seksualnego w instytucjach i różnych form przemocy,
  - konsekwencji doświadczanej przemocy, czynów karalnych według aktualnego ustawodawstwa.

Należy uzupełnić szkolenia również wobec tych, którzy dotychczas nie przeszli takiego szkolenia.

Wszyscy mieszkańcy i pracownicy WSSD, niezależnie od formy zatrudnienia zobowiązane są do szkoleń na temat przyjętych STANDARDÓW – kodeks zachowań, procedury i inne zagadnienia z tym związane.

Ten zakres szkoleń może prowadzić osoba odpowiedzialna w danej placówce za prewencję.

2.5. Przełożeni i mieszkańcy pełniący funkcje opiekuńczo-wychowawcze dodatkowo zobowiązani są odbyć szkolenia dotyczące następujących zagadnień:

- rodzaje przemocy (w tym przemoc rówieśnicza);
- jak rozpoznać symptomy przemocy (w tym wykorzystania seksualnego);
- strategię działania sprawców przemocy (w tym przemocy seksualnej);
- jak rozmawiać z dzieckiem/nastolatkiem/osobą bezbronną na temat krzywdy;
- zagrożenia i ochrona przed szkodliwymi treściami w Internecie;
- dodatkowe, obowiązkowe w danej placówce/miejscu duszpasterskim.

Każda z osoba pracująca z dziećmi i młodzieżą powinna mieć zaświadczenie o tym, że takie szkolenie ukończyła.

Można skorzystać z pomocy e-learningowych szkoleń COD dla dorosłych i młodych liderów zakończonych egzaminem i certyfikatem.

Ten rodzaj szkolenia prowadzą osoby odpowiednio do tego przygotowane i posiadające delegację swoich przełożonych do pełnienia takich zadań.

Każda osoba pracująca z dziećmi co dwa lata uczestniczy w jednodniowym szkoleniu z zakresu prewencji. Treść tych szkoleń przygotowana jest przez osobę odpowiedzialną w diecezji/zakonie za prewencję, ewentualnie jest wskazana przez odpowiedzialny zespół za prewencję w Kościele w Polsce.

2.6. Osoby odpowiedzialne w WŚSD za prewencję poza wspomnianą wyżej wiedzą, powinny mieć także tę na temat:

- budowania systemu prewencji zgodnego z wymogami Kościoła i ustaw państwowych (obecnie tzw. Ustawy Kamilka i Krajowego Planu Przeciwdziałania Przystępstwu Przeciwno Wolności Seksualnej i Obyczajności na Szkodę Małoletnich na lata 2023-2026);
- podstawowych procedur prawnych (kanonicznych i prawno-karnych);
- czynników ryzyka i czynników ochronnych w domu rekolekcyjnym;
- placówek pomocowych w danym środowisku;
- inne, ustalone dla danego środowiska.

Za szkolenie tych osób odpowiada osoba odpowiedzialna za prewencję w danej diecezji/zakonie. Na szkolenia zaprasza osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje.

Osoby odpowiedzialne za prewencję w danej placówce uczestniczą raz na dwa lata w spotkaniu odpowiedzialnych za prewencję w danym zakonie/diecezji.

STANDARD 3

Przyjmowanie gości i informowanie o obowiązujących STANDARDACH OCHRONY DZIECI W WŚSD

Grupa zorganizowana (której WŚSD udostępniła pomieszczenia lub WŚSD jest organizatorem)

- 3.1. W przypadku grupy zorganizowanej opiekę nad dziećmi przebywającymi w obiekcie sprawuje organizator pobytu oraz wyznaczeni przez niego opiekunowie.
- 3.2. Zasadniczo nie przewiduje się noclegów grup koedukacyjnych. W wyjątkowej sytuacji należy zadbać o oddzielne zakwaterowanie chłopców i dziewcząt. Zaleca się, aby opieka nad dziećmi sprawowana była przez osoby tej samej płci.
- 3.3. Każde dziecko powinno mieć możliwość wykonywania czynności o charakterze intymnym w przystosowanych warunkach, chroniących jego intymność. Gdy z jakiegoś powodu dziecko/osoba bezbronna będzie wymagać wsparcia przy takiej czynności (np. po kontuzji w trakcie zabawy itp.), w pierwszej chwili pomaga opiekun grupy, a w dłuższej perspektywie, w zależności od potrzeby, opiekun lub osoba przygotowana do takiej usługi, najlepiej tej samej płci. Organizator winien zatroszczyć się o to, by rodzic/opiekun prawny dowiedział się o tym fakcie w jak najkrótszym czasie.
- 3.4. Opiekunowie nie powinni nocować w tym samym pomieszczeniu co dzieci. W sytuacji wymagającej od członka personelu pozostania w nocy w pomieszczeniu z wychowankiem, powinien on o tym fakcie powiadomić kierownika wyjazdu oraz, jeśli to możliwe, rodzica lub opiekuna prawnego wychowanka. Jeśli wyjazd przewiduje noclegi zbiorowe, organizator zawiera informację na ten temat w regulaminie wyjazdu. W sytuacjach wyjątkowych (np. młody uczestnik wycieczki boi się zasnąć w nocy i prosi opiekuna, by mu towarzyszył) organizator ocenia, na ile jest możliwe uzyskanie zgody rodzica/opiekuna prawnego. Jeśli nie ma takiej możliwości, informuje o takiej sytuacji innego opiekuna wycieczki i troszczy się o to, by rodzic jak najszybciej dostał informację o tym, że taka sytuacja miała miejsce.
- 3.5. Podczas pobytu w WŚSD organizator winien przedstawić oświadczenia rodziców/opiekunów. Rodzice lub opiekunowie prawni mają prawo do kontaktu ze swoim dzieckiem oraz z jego opiekunem (w przypadku organizacji).

Goście indywidualni

- 3.6. Gości przyjmuje się za zgodą przełożonego w przeznaczonych do tego pomieszczeniach. Osoby przyjmowane są w miejscach dostępnych dla gości. Niedopuszczalne jest przebywanie gości w miejscach odosobnionych, wyłączonych z użytkowania lub zarezerwowanych dla innych osób lub celów.
- 3.7. Pracownicy i mieszkańcy domu okazują szacunek, wsparcie, życzliwość i potrzebną pomoc wszystkim gościom. W relacjach gości i pracowników obowiązują uprzejmość, przejrzystość, powściągliwość i prostota. Należy przestrzegać zasad obowiązujących w WŚSD.
- 3.8. WŚSD udziela noclegów indywidualnym gościom z dziećmi tylko w wyjątkowych, uzasadnionych sytuacjach. Dzieci przebywają w domu pod opieką rodziców lub opiekunów faktycznych posiadających zgodę opiekunów prawnych. Tożsamość dzieci i ich opiekunów potwierdza okazanie odpowiedniego dokumentu lub pisemnej zgody.

Aby dokonać identyfikacji dziecka i jego relacji w stosunku do osoby, z którą przebywa w obiekcie, należy:

- zapytać o tożsamość dziecka oraz o relację dziecka w stosunku do osoby, z którą przybyło do obiektu lub w nim przebywa. W tym celu można poprosić o dokument tożsamości dziecka lub inny dokument potwierdzający, że osoba dorosła ma prawo do sprawowania opieki nad dzieckiem w obiekcie. W przypadku braku dokumentu tożsamości można poprosić o podanie danych dziecka (imię, nazwisko, adres, numer PESEL);
- w przypadku braku dokumentów wskazujących na pokrewieństwo dziecka i osoby dorosłej należy zapytać o tę relację osobę dorosłą oraz dziecko;
- jeśli osoba dorosła nie jest rodzicem lub opiekunem prawnym dziecka, należy zapytać, czy posiada dokument świadczący o zgodzie rodziców na wspólny wyjazd osoby dorosłej z dzieckiem (np. pisemne oświadczenie);
- jeśli osoba dorosła nie posiada dokumentu zgody rodziców, należy poprosić o numer telefonu wyżej wymienionych, aby zadzwonić i potwierdzić przebywanie dziecka w obiekcie z obcą osobą dorosłą za wiedzą i zgodą rodziców/opiekunów prawnych;
- w przypadku braku ustaleń można odmówić przyjęcia.

3.9. Publikowanie wizerunku gości korzystających z pobytu w domu możliwe jest przy zachowaniu obowiązujących przepisów RODO.

3.10. Wszelkie uwagi związane z pobytem w domu należy zgłaszać przełożonym lub wyznaczonej do tego osobie.

3.11. W sytuacji podejrzenia krzywdy, popełnienia przestępstwa lub innych niewłaściwych zachowań za oficjalne zgłoszenie tego faktu odpowiedzialny jest organizator grupy, przełożony bądź wyznaczona osoba.

STANDARD 4

Zasady postępowania w sytuacji domniemanej krzywdy lub niewłaściwego postępowania

- 4.1. Każdy przełożony, mieszkaniec lub pracownik WSSD, który został poinformowany o podejrzeniu przemocy wobec dziecka, jest zobowiązany do podjęcia adekwatnych działań zgodnie z niniejszą procedurą. Każda informacja o niewłaściwym zachowaniu powinna być traktowana poważnie, gdyż jest działaniem prewencyjnym.
- 4.2. W przypadku, gdy osoba skrzywdzona jest uczestnikiem zorganizowanej grupy korzystającej z WSSD, wówczas o fakcie krzywdy informuje się osobę odpowiedzialną, pod której opieką ona się znajduje. W kompetencji tej osoby leży podjęcie dalszych czynności i zgłoszeń. Fakt zgłoszenia powinien być udokumentowany w notatce służbowej. Osoba przyjmująca zgłoszenie ma obowiązek uruchomić oficjalną procedurę działania prewencyjnego, w pierwszej kolejności zgłaszając problem do osób odpowiedzialnych za daną grupę lub przełożonego WSSD lub osoby przez niego wyznaczonej.
- 4.3. Jeśli dziecko jest pod opieką osoby dorosłej, wówczas jej obowiązkiem jest uruchomienie procedur interwencyjnych. W obu wyżej wymienionych przypadkach jest to zasada, jeżeli opiekunowie nie są wskazani jako sprawcy.
- 4.4. Jeśli zgłoszenia dokonuje osoba inna niż poszkodowana (świadek zdarzenia, powiernik osoby skrzywdzonej, inny członek danej grupy), która ma wiedzę o zaistniałych wydarzeniach, należy skoncentrować się na ustaleniu faktów, okoliczności zdarzenia i osób biorących w nim udział. Fakt zgłoszenia musi zostać udokumentowany sporządzeniem notatki służbowej, w której na miarę możliwości zostaną określone podstawowe informacje, takie jak: imię i nazwisko zgłaszającego i jego dane teleadresowe, data czynu lub okres, w jakim do niego doszło, imię i nazwisko oraz wiek pokrzywdzonego i domniemanego sprawcy, zwięzły opis wyrządzonej krzywdy. Notatka służbowa winna być podpisana przez sporządzającego oraz przez osobę zgłaszającą.
- 4.5. W zależności od okoliczności procedowanie dalszego trybu postępowania wyjaśniającego i prewencyjnego spoczywa na osobach odpowiedzialnych za daną grupę lub ośrodek, stosownie do posiadanych kompetencji. Styl reagowania winien być zawsze dostosowany do aktualnych potrzeb, zwłaszcza osoby pokrzywdzonej, a także musi uwzględniać nie tylko normy opisane w niniejszych STANDARDACH, ale również i normy prawa państwowego i kościelnego z właściwymi organami w zakresie ich kompetencji.
- 4.6. W przypadkach przemocy fizycznej bądź seksualnej, gdy sprawcą jest osoba dorosła lub dziecko, należy zgłosić ten fakt zgodnie z prawem do organów ścigania lub/oraz do delegata biskupa.
  - Policja
Dzielnicowa: sierż. Adrianna Wierzyk, tel. służb. 47 85 135 46, tel. kom. 600 208 512, e-mail: dzielnicowy.zwirkiiwigury9@katowice.ka.policja.gov.pl
  - Delegat ds. Ochrony Dzieci i Młodzieży w Archidiecezji Katowickiej:
ks. Paweł Olszewski, kom.: +48 519 318 959,
e-mail: e-delegat.dm@archidiecezjakatowicka.pl, adres: Kuria Metropolitalna ul. Jordana 39 (wejście od ul. Wita Stwosza 16, poziom -1), 40-043 Katowice

- Duszpasterz osób pokrzywdzonych: ks. Karol Faj, kom.: +48 510 516 282, e-mail: wsparcie.dm@katowicka.pl

- 4.7. Jeżeli istnieje podejrzenie, iż osobą odpowiedzialną za przemoc, w tym przemoc seksualną wobec dziecka jest osoba związana z WSSD, należy wówczas na czas przeprowadzania postępowania wyjaśniającego odsunąć taką osobę od pełnienia obowiązków wymagających kontaktów z dziećmi, nie narażając jej na utratę reputacji.
- 4.8. Gdy sprawa dotyczy niewłaściwego zachowania osób świeckich zatrudnionych w WSSD bądź wolontariuszy, sprawę należy zbadać i podjąć adekwatne kroki w zależności od tego, czego dotyczyło to zachowanie. Każdorazowo należy podjąć z tą osobą rozmowę i jeśli zajdzie taka potrzeba, to okresowo lub stale wycofać ją z pracy.
- 4.9. Jeśli sprawa dotyczy niewłaściwych zachowań dzieci wobec siebie nawzajem, należy niezwłocznie zawiadomić rodziców dzieci i wraz z nimi podjąć odpowiednie działania.
- 4.10. Jeśli przełożony, mieszkaniec lub pracownik WSSD dowie się od dziecka, że doświadcza ono przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie, automatycznie ma obowiązek zastosowania się do art. 304 k.p.k. mówiącego o tym, że każdy, kto dowie się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, ma społeczny obowiązek zawiadomić o tym prokuratora lub policję.
- 4.11. Schematy interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez osoby trzecie, przez osobę nieletnią, czyli taką, która nie ukończyła 17. roku życia (przemoc rówieśnicza) lub przez rodzica lub opiekuna znajdują się w **Aneksie 2** niniejszego dokumentu.
- 4.12. Rozmowa z osobą zgłaszającą krzywdę, jeśli jest nią osoba pokrzywdzona.
Pierwszym celem rozmowy winno być danie poczucia wsparcia i bezpieczeństwa oraz zrozumienia osobie skrzywdzonej, a jednocześnie, na miarę możliwości, pozyskanie informacji o faktycznych lub prawdopodobnych okolicznościach zaistnienia niewłaściwej sytuacji. Prowadząc rozmowę z osobą poszkodowaną, trzeba pamiętać, by:
- zachować spokój, szacunek i empatię w stosunku do osoby zgłaszającej;
  - nastawić się głównie na aktywne i wspierające słuchanie;
  - nie okazywać wątpliwości co do wiarygodności osoby lub jej wypowiedzi;
  - nie zadawać zbędnych pytań i nie domagać się szczegółów (zwłaszcza natury intymnej), jeśli sama osoba pokrzywdzona o tym nie opowiada;
  - dostosować się do rytmu i poziomu otwarcia osoby pokrzywdzonej, nie przymuszać jej do mówienia, nie przyspieszać i nie sugerować niczego własnymi pytaniami;
  - nie obiecywać jej tego, czego nie będziemy mogli zrobić, a co może nam utrudnić udzielenie pomocy (np. zachowania rozmowy w tajemnicy);
  - zapewnić o naszym wsparciu i pomocy także po zakończeniu rozmowy;
  - omówić ogólnie możliwości dalszej współpracy oraz form kontaktu.
- 4.13. Po przeprowadzeniu rozmowy na temat zaistnienia ewentualnej krzywdy należy działać bez zwłoki, zgodnie z opisaną procedurą. W zależności od okoliczności procedowanie dalszego trybu postępowania wyjaśniającego i prewencyjnego spoczywa na osobach odpowiedzialnych za daną grupę lub ośrodek, stosownie do posiadanych kompetencji. Styl reagowania winien być zawsze dostosowany do aktualnych potrzeb, zwłaszcza osoby pokrzywdzonej, a także musi uwzględniać nie tylko normy opisane w niniejszych STANDARDACH, ale również i normy prawa państwowego i kościelnego z właściwymi organami w zakresie ich kompetencji.

STANDARD 5

Zapewnienie opieki i wsparcia osobom skrzywdzonym

5.1. Każda osoba, która mówi o doświadczanej przez siebie krzywdzie, winna zostać przyjęta z szacunkiem i uważnie wysłuchana. Ważne, by w tym momencie osoba towarzysząca osobie skrzywdzonej zwróciła przede wszystkim uwagę na: zmniejszenie lęku, budowanie poczucia bezpieczeństwa i zaufania poprzez objęcie jej opieką, okazanie troski, stworzenie przestrzeni do słuchania, odciążanie z poczucia winy, jeśli ono występuje; pozwolenie na odreagowanie trudnych emocji.

5.2. Osoba skrzywdzona powinna otrzymać informację o możliwych formach pomocy, z której może skorzystać na terenie seminarium lub poza nim:

- Duszpasterz osób pokrzywdzonych: **ks. Karol Faj**, kom. +48 510 516 282, e-mail: wsparcie.dm@katowicka.pl

- Rzecznicy Praw Osób Skrzywdzonych w Kościele (archidiecezja katowicka):

Anna Gajda (psychotraumatolog, interwent kryzysowy, pomoc psychologiczna)
– Archidiecezjalna Poradnia Psychologiczna „Przystań”, oddział w Rybniku), kom.: 507 982 107, e-mail: annagajda.rybnik@wp.pl

Marcin Moron (psycholog, psychoterapeuta) – Archidiecezjalna Poradnia Psychologiczna „Przystań”, oddział w Katowicach, kom.: 507 982 164, e-mail: marcin.moron@katowicka.pl

- Pomoc specjalistyczna:

Archidiecezjalna Poradnia Psychologiczna w Katowicach i Rybniku
Katowice: ul. Marii Skłodowskiej-Curie 30/7; Rybnik: ul. Mikołowska 4, www.przystan-poradnia.pl e-mail: kontakt@przystan.katowice.pl

- Pomoc w formie zdalnej:

Zgłoś krzywdę: <https://zgloskrzywde.pl>

Katolicki Telefon Zaufania (Katowice), tel.: +48 32 253 05 00 (całodobowy)

Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży (Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę), tel.: 116 111 (od 12.00-2.00)

Telefon dla Rodziców i Nauczycieli w sprawie Bezpieczeństwa Dzieci (Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę), tel.: 800 100 100

Zranieni w Kościele, tel.: 800 280 900 (wtorek: od 19.00-22.00): Rozmowy prowadzone są anonimowo, w celu uzyskania życzliwej i rzetelnej informacji, pomocy i porady. Pomoc w skontaktowaniu z zaufanymi specjalistami: psychologami, prawnikami,

duszpasterzami oraz w zgłoszeniu przestępstwa do właściwych instytucji kościelnych i państwowych.

Centrum Ochrony Dziecka: e-mail: pomocod@ignatianum.edu.pl

- 5.3. Należy jak najszybciej zapewnić bezpieczeństwo osobie skrzywdzonej (np. przez niedopuszczanie do niej osoby wskazanej lub podejrzanej o krzywdę). Następnie należy jej udzielić pomocy, jakiej potrzebuje. Osoby poszkodowane nie powinny być obciążane kosztami udzielanej im pomocy.
- 5.4. Troska duszpasterska wobec osoby skrzywdzonej i jej bliskich polega przede wszystkim na życzliwym wysłuchaniu i pomocy w odbudowaniu jej więzi z Bogiem i zaufania do Kościoła. Organizowana jest w porozumieniu z diecezjalnym duszpasterzem ds. pomocy duchowej osobom skrzywdzonym.
Pomoc duszpasterska
ks. Karol Faj, kom. +48 510 516 282, e-mail: wsparcie.dm@katowicka.pl
- 5.5. Jeśli osobą skrzywdzoną jest dziecko, pomoc powinna otrzymać również jego rodzina.
- 5.6. Mieszkańcy WSSD oraz inni uczestnicy grupy powinni być we właściwy sposób poinformowani o tym, co się wydarzyło, oraz otrzymać stosowną pomoc. Należy przy tym zachować zasadę ochrony dobrego imienia osoby skrzywdzonej.

STANDARD 6

Zasady bezpiecznej relacji dorosły – dziecko

Kodeks dobrych praktyk

- 6.1.** Kodeks dobrych praktyk jest narzędziem służącym eliminowaniu ryzyka krzywdzenia dzieci, a jego przestrzeganie pozwala zminimalizować ryzyko złego traktowania w relacjach z dziećmi. Celem kodeksu jest:
  - zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom oraz zatrudnianemu przez WSSD personelowi;
  - udzielenie rodzicom lub prawnym opiekunom dzieci moralnej pewności co do stosowania w praktyce najwyższych standardów bezpieczeństwa.
- 6.2.** Nietykalkość cielesna dzieci oraz osób bezbronnych jest nienaruszalna. Niedozwolone jest stosowanie kar cielesnych i od tej zasady nie ma wyjątków. Niedopuszczalne są również wszelkie zachowania, które w naszej kulturze stanowią przekraczanie granic intymnych.
- 6.3.** Wszyscy mają prawo do bycia traktowanymi z jednakową troską.
- 6.4.** Nie może być ze strony kogokolwiek tolerancji wobec zachowań, które byłyby krzywdzeniem innych, niezależnie od źródła takiej krzywdy.
- 6.5.** Uprzywilejowanym miejscem spotkań z dziećmi, zwłaszcza w pojedynkę, są miejsca neutralne i łatwo dostępne. Jeżeli zaistnieje potrzeba takiego spotkania, dorosły powinien on zatroszczyć się o jego transparentność.
- 6.6.** Zabrania się częstowania dzieci alkoholem, papierosami, środkami psychoaktywnymi oraz tolerowania ich używania. Również personel sprawujący opiekę nad dziećmi nie może być pod wpływem alkoholu lub innych środków psychoaktywnych.
- 6.7.** W pracy z dziećmi dorośli powinni używać środków, języka i metod adekwatnych do wieku dzieci. Takie same zasady powinny obowiązywać w świecie wirtualnym. W żadnym wypadku nie wolno wykorzystywać materiałów zawierających przemoc oraz treści o charakterze seksualnym lub moralnie wątpliwych.
- 6.8.** Wszystkim przysługuje prawo do prywatności. W szczególny sposób prawo to winno być respektowane w takich miejscach jak przebieralnie, łazienki i toalety. W wymienionych wyżej miejscach nikt nie może ingerować w prywatność dzieci. W żadnym wypadku nie wolno wykonywać im zdjęć ani nagrywać. Należy także zadbać o to, by zdjęć i filmów nie robili sobie nawzajem sami wychowankowie.
- 6.9.** Nikt nie może wyręczać dzieci lub osób bezbronnych ani pomagać im w czynnościach natury osobistej (toaleta, mycie się, przebieranie itp.), o ile są oni w stanie wykonać te czynności samodzielnie. Jeżeli sami, ze względu na wiek albo własne ograniczenia, nie są w stanie wykonać tych czynności samodzielnie, pomocy zawsze powinni udzielać świeccy, najlepiej tej samej płci.
- 6.10.** Jeżeli dobro dziecka wymaga indywidualnego spotkania z członkiem personelu, spotkanie to nie może odbywać się w warunkach odizolowanych. Informacja o czasie i miejscu spotkania winna być przekazana innym członkom personelu. W razie możliwości członek personelu przeprowadzający tego rodzaju spotkanie powinien zatroszczyć się o transparentność (przeszklone drzwi lub ściany pomieszczenia, obecność innych osób w bezpośrednim pobliżu, otwarte drzwi itp.).
- 6.11.** Wszelkie podejrzenia dotyczące nieodpowiednich zachowań pracowników i współpracowników wobec dzieci są bezzwłocznie wyjaśniane.

Załącznik 1

Oświadczenie o krajach zamieszkania w ciągu ostatnich 20 lat innych niż Rzeczpospolita Polska

OŚWIADCZENIE

w trybie art. 21 Ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (t.j. Dz.U. 2023 poz. 1304 z późn. zm.)

Ja, niżej podpisany/a, oświadczam, że:

1. Posiadam obywatelstwo innego państwa niż Rzeczypospolita Polska: tak/nie*.
2. Jeśli odpowiedź brzmi „tak”, to proszę wpisać państwo.....
3. W ciągu ostatnich 20 lat zamieszkiwałem/nie zamieszkiwałem w innych państwach*.
4. Proszę wpisać państwo/państwa:
.....
5. Do oświadczenia załączam informację z rejestru karnego tego/tych państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi: tak/nie*.
6. Do oświadczenia załączam informację z rejestru karnego tego/tych państw, gdyż państwo to nie przewiduje wydawania informacji do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi: tak/nie*.
7. Oświadczam, że prawo państwa ..... nie przewiduje sporządzenia informacji z rejestru karnego: tak/nie*.
8. Oświadczam, że w państwie ..... nie prowadzi się rejestru karnego: tak/nie*.
9. Oświadczam, że nie byłem prawomocnie skazany w państwie..... za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec mnie innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściłem się takich czynów zabronionych, oraz nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez dzieci, lub z opieką nad nimi.

10. Oświadczam, że jestem świadomy, że składając ww. oświadczenia, podlegam odpowiedzialności karnej w trybie art. 233 Kodeksu karnego, to jest odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia**.

.....
miejsowość, data

.....
imię i nazwisko (czytelny podpis)

* niepotrzebne skreślić

** art. 233 k.k. [fałszywe zeznania]

§ 1. Kto, składając zeznanie mające służyć za dowód w postępowaniu sądowym lub w innym postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 1a. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę z obawy przed odpowiedzialnością karną grożącą jemu samemu lub jego najbliższemu, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Warunkiem odpowiedzialności jest, aby przyjmujący zeznanie, działając w zakresie swoich uprawnień, uprzedził zeznającego o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznanie lub odebrał od niego przyrzeczenie.

§ 3. Nie podlega karze za czyn określony w § 1a, kto składa fałszywe zeznanie, nie wiedząc o prawie odmowy zeznania lub odpowiedzi na pytania.

§ 4. Kto, jako biegły, rzeczoznawca lub tłumacz, przedstawia fałszywą opinię, ekspertyzę lub tłumaczenie mające służyć za dowód w postępowaniu określonym w § 1, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 4a. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 4 działa nieumyślnie, narażając na istotną szkodę interes publiczny, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 5. Sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary, a nawet odstąpić od jej wymierzenia, jeżeli:

1) fałszywe zeznanie, opinia, ekspertyza lub tłumaczenie dotyczy okoliczności niemogących mieć wpływu na rozstrzygnięcie sprawy,

2) sprawca dobrowolnie sprostuje fałszywe zeznanie, opinię, ekspertyzę lub tłumaczenie, zanim nastąpi, chociażby nieprawomocne, rozstrzygnięcie sprawy.

§ 6. Przepisy § 1-3 oraz 5 stosuje się odpowiednio do osoby, która składa fałszywe oświadczenie, jeżeli przepis ustawy przewiduje możliwość odebrania oświadczenia pod rygorem odpowiedzialności karnej.

Załącznik 2
Oświadczenie
dotyczące niekaralności za przestępstwa na szkodę dzieci

OŚWIADCZENIE O NIEKARALNOŚCI

Ja,.....
(imię i nazwisko)

legitymujący(-a) się dowodem osobistym/paszportem o nr .....
oświadczam, że nie byłem(-am) skazany(-a) za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajności oraz przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę dziecka i nie toczy się przeciwko mnie żadne postępowanie karne ani dyscyplinarne w tym zakresie. Oświadczam, że jestem świadomy(-a) konsekwencji złożenia nieprawdziwego oświadczenia.

.....
miejsowość, data

.....
imię i nazwisko (czytelny podpis)

Załącznik 3

Oświadczenie organizatora pobytu dzieci w WŚSD

OŚWIADCZENIE

Działając w imieniu organizatora pobytu dzieci, tj.

(wpisać pełną nazwę organizatora rekolekcji wraz z danymi adresowymi)
organizowanych w dniach od   do   w Wyższym Śląskim Seminarium Duchownym
w Katowicach

oświadczam, że organizator posiada wszelkie zgody i dokumenty wymagane przepisami prawa na wyjazd z osobami niepełnoletnimi, w tym w szczególności pisemnymi zgodami udzielonymi przez rodziców lub opiekunów prawnych małoletnich*.

.....
miejsowość, data

.....
imię i nazwisko (czytelny podpis)

* Podstawa prawna oświadczenia: Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz.U. 2023 poz. 1304 z późn. zm.).

Załącznik 4

Zasady bezpiecznych relacji w WŚSD w Katowicach (wersja dla dzieci)

Nasze seminarium jest miejscem, gdzie staramy się zapewnić wszystkim przebywającym w nim, a zwłaszcza dzieciom i osobom bezbronnym, bezpieczeństwo. Kierując się wartościami wpływającymi z Ewangelii oraz wymogami aktualnego prawa, troszczymy się o postawę szacunku i życzliwości wobec każdego człowieka.

Z zasadami bezpiecznych relacji „dziecko – dziecko” oraz „dorosły – dziecko” jest zapoznany cały personel naszego domu, aby mógł na każde niewłaściwe zachowanie lub jakąkolwiek przemoc umiejętnie i szybko reagować. Wszyscy pracownicy i goście przebywający w naszym domu i poza nim powinni przestrzegać opisanych zasad.

1. Równe traktowanie i szacunek dla każdej osoby:

- ✓ traktuj innych tak, jak chcesz, aby Ciebie traktowano;
- ✓ pamiętaj, że każda osoba jest kimś wyjątkowym i szczególnie obdarowanym przez Boga. Należy się jej szacunek i troska o jej dobro;
- ✓ jesteś zaproszony, by szanować innych, ale masz też prawo oczekiwać, że także inni uszanują Ciebie;
- ✓ bądź tolerancyjny – szanuj odmienny wygląd, przekonania i poglądy innych;
- ✓ zachowaj otwartość i życzliwość dla wszystkich osób, nawet jeśli nie należą do grona twoich przyjaciół. Nie wykluczaj nikogo ze wspólnych rozmów i działań.

2. Zasady komunikacji między rówieśnikami:

- ✓ zachowuj życzliwość i szacunek wobec każdego rówieśnika;
- ✓ pamiętaj, że każdy ma prawo do wyrażania swojego zdania, myśli i przekonań, o ile nie naruszają one dobra innych osób;
- ✓ słuchaj innych, gdy mówią, nie przerywaj im, gdy się wypowiadają;
- ✓ w rozmowie nie używaj słów raniących czy wulgarnych;
- ✓ pamiętaj, że grzeczność zawsze jest dobra i pomocna;
- ✓ pytaj o zgodę na każdy kontakt fizyczny (przytulenie, pogłaskanie, dotyk).

3. Szacunek dla cudzej własności i prywatności:

- ✓ szanuj rzeczy osobiste innych osób;
- ✓ jeśli chcesz pożyczyć od kogoś jakąś rzecz, najpierw o to zapytaj. Nie zabieraj rzeczy innych bez ich wiedzy i zgody;
- ✓ każda osoba ma prawo do prywatności, nie przeglądaj prywatnych rzeczy innych bez ich aprobaty;
- ✓ nie rób zdjęć, nie nagrywaj ani nie rozpowszechniaj wizerunku innych osób bez informowania ich o tym;
- ✓ jeśli inna osoba potrzebuje chwili samotności, uszanuj to.

4. Zakaz stosowania przemocy w jakiegokolwiek formie:

- ✓ pamiętaj, że w każdej sytuacji i relacji, czy to z osobą dorosłą czy rówieśnikiem, masz prawo oczekiwać szacunku i nietykalności, nikt nie może Cię krzywdzić czy przekraczać granic Twojej intymności;
- ✓ nie stwarzaj sytuacji, w których ktoś obok czułby się celowo pomijany, poniżany lub izolowany;

- ✓ nie stosuj przemocy fizycznej. Szturchanie, popychanie, kopanie czy siłowe przytrzymywanie drugiego nie są dobre;
- ✓ szanuj intymność swoich rówieśników. Nigdy nie dotykaj ich w sposób, który może być uznany za zawstydzający lub niewłaściwy;
- ✓ nikogo nie obmawiaj, nie ośmieszaj, nie zawstydzaj, nie upokarzaj, nie lekceważ i nie obrażaj;
- ✓ nie zwracaj się w sposób wulgarny lub obraźliwy do innych;
- ✓ pamiętaj, żarty są wtedy żartami, kiedy nikt z ich powodu nie cierpi. Jeśli tak jest, natychmiast zakończ taką formę zabawy;
- ✓ nie narażaj siebie lub innych osób na sytuacje zagrażające życiu i zdrowiu.

5. Szacunek w kontaktach internetowych:

- ✓ szanuj innych i traktuj ich tak, jak chcesz, by traktowali Ciebie – dotyczy to również Twojej aktywności w sieci. Po drugiej stronie ekranu jest drugi człowiek;
- ✓ uważaj na to, co piszesz i publikujesz w Internecie. W świecie wirtualnym łatwo o wzajemną niechęć, a krzywdzić można też na odległość złym słowem lub obrazem;
- ✓ nie udostępniaj kontaktów innych osób (telefonicznych, mailowych) bez ich zgody;
- ✓ dbaj o dobry wizerunek w sieci i swój i innych – nie publikuj swoich danych oraz zdjęć i filmów ośmieszających innych. Szanuj ich prywatność; nie stosuj obrażających i agresywnych komentarzy oraz reaguj, gdy zauważysz, że ktoś jest poniżany w Internecie. Nie przysyłaj dalej ośmieszających wiadomości. Zgłoś takie działania swoim wychowawcom lub opiekunom;
- ✓ nie prowokuj innych do niepotrzebnych kłótni i sam lepiej ich unikaj, bo to nie jest dobry sposób na rozmowę;
- ✓ nie wysyłaj wiadomości, podszywając się pod dane innych osób;
- ✓ jeżeli zauważysz, że ktoś nie wylogował się ze swojego konta, nie wykorzystuj tej sytuacji do działań, które przyniosłyby mu szkodę, ale życzliwie poinformuj go o jego nieuwadze;
- ✓ pamiętaj, że groźby, pomówienia, nawoływanie do nienawiści, prześladowanie, ośmieszanie w Internecie mogą być karalne. Twoje działania w sieci nigdy nie są anonimowe.

6. Sposoby pokojowego rozwiązywania konfliktów:

- ✓ w przypadku nieporozumień czy kłótni spróbuj zachować spokój. Powiedz otwarcie, co przeżywasz i co według Ciebie może być przyczyną trudności;
- ✓ słuchaj tego, co mówi druga osoba, jakie są jej odczucia, czego ona oczekuje;
- ✓ upewnij się, czy dobrze zrozumiałeś Twojego rozmówcę;
- ✓ wspólnie wymyślcie rozwiązanie, które będzie dobre dla obu stron;
- ✓ jeśli nie uda się Wam rozwiązać konfliktu, zawsze możesz poprosić o pomoc zaufaną osobę;
- ✓ nie bądź obojętny, gdy komuś dzieje się krzywda, zawsze poinformuj o tym opiekuna grupy.

7. Gdzie i kiedy szukać pomocy?

W sytuacji gdy:

- ✓ w naszym domu lub poza nim doświadczasz przemocy ze strony osoby dorosłej lub rówieśnika;

- ✓ gdy czujesz, że ktoś przekracza granice Twojej intymności lub coś na Tobie wymusza, choć Ty tego nie chcesz;
- ✓ jesteś świadkiem, że ktoś inny jest krzywdzony;
- ✓ widzisz lub odczuwasz, że dzieje się coś niepokojącego i zagrażającego;
- ✓ przeżywasz trudne chwile

nie zostawaj z tym sam/a. Możesz znaleźć wsparcie. Blisko Ciebie są osoby, które będą umiały Ci pomóc.

Osoby, do których zawsze możesz się zwrócić o pomoc:

- ✓ w naszym domu jest wyznaczona zaufana osoba ks. Łukasz Walaszek, do którego zawsze można się zgłosić, gdy Tobie lub komuś innemu dzieje się jakaś krzywda lub czujesz się zagrożony – zadzwoń: telefon znajduje się na tablicy przy drzwiach;
- ✓ pamiętaj, że Twój wychowawca lub opiekun grupy jest do Twojej dyspozycji;
- ✓ każdy w seminarium wie, jak zareagować, by Ci pomóc.

Ważne telefony i miejsca, gdzie możesz znaleźć pomoc:

800-12-12-12 – całodobowy Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka;

116-111 – całodobowy telefon zaufania dla dzieci i młodzieży prowadzony przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę;

112 – numer alarmowy w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia.

Aneks 1

Procedury zgłaszania

Jeśli z doniesienia wynika, że krzywda została popełniona na terenie obiektu i może się powtórzyć w najbliższym czasie, to przełożony lub osoba przez niego wyznaczona winien/winna wezwać policję, a następnie podejmować kolejne czynności. Jeśli drobna zwłoka nie zagraża bezpieczeństwu osoby skrzywdzonej, można dokonać zgłoszenia za pośrednictwem innych osób.

Jeśli krzywda nosiła znamiona przestępstwa w rozumieniu prawa kościelnego, należy zwrócić się do delegata diecezji lub prowincji miejsca, któremu podlega podejrzany. Na tę okoliczność należy sporządzić oświadczenie o oficjalnym potwierdzeniu przyjęcia zgłoszenia przez delegata.

Jeśli krzywda nosiła znamiona przestępstwa w rozumieniu prawa państwowego, należy bezzwłocznie powiadomić stosowne organy (policja lub prokuratura). Może to uczynić osoba do tego wyznaczona w WSSD lub organizator grupy. Zgłaszającym prawdopodobieństwo popełnienia przestępstwa przeciwko dziecku może być też delegat biskupa stąd należy poinformować go niezwłocznie o zaistniałej krzywdzie, także w sytuacjach niejasnych i budzących wątpliwości. Pierwszym odpowiedzialnym za formalne zgłoszenie lub koordynację tego faktu jest zawsze organizator danej grupy.

Dokumentacja postępowań wyjaśniających zgłoszenia lub podejrzenia dotyczące aktów przemocy albo wykorzystania dziecka powinna być przechowywana w archiwum tajnym właściwego podmiotu zarządzającego jako informacja niejawna.

Do dokumentacji dołącza się oświadczenie uzyskane od organizatora pobytu danej grupy potwierdzające, że posiada wszelkie zgody wymagane na wyjazd z dziećmi. Wzór takiego oświadczenia znajduje się w Załącznikach.

W sytuacji ujawnienia krzywdy zarządca obiektu zobowiązuje się udostępnić odrębne pomieszczenie dla osoby pokrzywdzonej oraz listę miejsc, w których można uzyskać pomoc psychologiczną lub prawną.

Zarządca budynku zobowiązuje się udzielić wsparcia pokrzywdzonym poprzez pomoc duszpasterską lub psychologiczną, gdy doszło do ujawnienia krzywdy w trakcie organizowanych przez niego spotkań/rekolekcji.

A. Procedura postępowania w przypadku niewłaściwego zachowania

- W przypadku ujawnienia niewłaściwego zachowania należy porozmawiać z osobą, która dopuściła się tego czynu, i wyjaśnić, że na terenie obiektu obowiązuje kodeks zachowań, który ma zapewnić dzieciom i osobom bezbronnym korzystającym z obiektu bezpieczeństwo i każdy jest zobowiązany do jego przestrzegania. W zależności od rodzaju zaistniałej (niewłaściwej) sytuacji należy uruchomić adekwatne działania, zgodne z przyjętymi regułami podejmowania interwencji.

B. Procedura postępowania w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka

- Zawsze, kiedy jest to możliwe, należy dokonywać identyfikacji dziecka i jego relacji z osobą dorosłą, z którą przebywa w obiekcie.
- W sytuacjach nietypowych i/lub podejrzanych, wskazujących na możliwe ryzyko krzywdzenia dziecka, identyfikacja jest obowiązkowo przeprowadzana przez osobę przyjmującą na pobyt.

- Aby dokonać identyfikacji dziecka i jego relacji w stosunku do osoby, z którą przebywa w obiekcie, należy podjąć działania wyjaśniające, które omówiono już wcześniej.
- W przypadku oporu ze strony osoby dorosłej co do okazania dokumentu dziecka i/lub wskazania relacji należy wyjaśnić, że procedura służy zapewnieniu dzieciom korzystającym z obiektu bezpieczeństwa i została opracowana w porozumieniu z organizacjami pozarządowymi działającymi w tym przedmiocie.
- Po wyjaśnieniu sprawy w sposób pozytywny należy podziękować za czas poświęcony na upewnienie się, że dziecko jest pod dobrą opieką i jeszcze raz podkreślić, że procedura ma na celu zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom.
- W przypadku, gdy rozmowa nie rozwieje wątpliwości dotyczących podejrzenia wobec dorosłego i jego intencji skrzywdzenia dziecka, należy dyskretnie powiadomić przełożonego i pracowników ochrony (o ile są w tym czasie na terenie obiektu).
- Od momentu, kiedy pojawiły się pierwsze wątpliwości, zarówno dziecko, jak i osoba dorosła powinni być pod stałą obserwacją personelu i nie powinni zostawać sami.
- Przełożony, który został powiadomiony o sytuacji, podejmuje decyzję o zawiadomieniu policji lub w razie wątpliwości przejmuje rozmowę z podejrzaną osobą dorosłą w celu uzyskania dalszych wyjaśnień.
- W przypadku, gdy rozmowa potwierdzi przekonanie o próbie lub popełnieniu przestępstwa na szkodę dziecka, przełożony zawiadamia o tym fakcie policję. Dalej stosuje się procedurę w przypadku okoliczności wskazujących na skrzywdzenie dziecka.
- W zależności od sytuacji i miejsca przełożony weryfikuje, na ile podejrzenie krzywdzenia dziecka jest zasadne. W tym celu dobiera odpowiednie środki prowadzące do wyjaśnienia sytuacji lub podejmuje decyzję o przeprowadzeniu interwencji i zawiadamia policję.

C. Procedura postępowania w przypadku okoliczności wskazujących na skrzywdzenie dziecka

- Mając uzasadnione podejrzenie, że dziecko przebywające w obiekcie jest krzywdzone, należy niezwłocznie zawiadomić policję, dzwoniąc pod numer 112 i opisując okoliczności zdarzenia. W zależności od dynamiki sytuacji i okoliczności telefon wykonuje osoba, która jest bezpośrednim świadkiem zdarzenia (pracownik/przełożony). Jeśli zawiadamiającym jest pracownik, jednocześnie o zdarzeniu informuje swojego przełożonego
- Uzasadnione podejrzenie krzywdzenia dziecka występuje wtedy, gdy:
  - dziecko ujawniło pracownikowi obiektu fakt krzywdzenia;
  - pracownik zaobserwował krzywdzenie;
  - dziecko ma na sobie ślady krzywdzenia (np. zadrapania, zasinienia), a zapytane odpowiada niespójnie i/lub chaotycznie i/lub popada w zakłopotanie bądź występują inne okoliczności mogące wskazywać na krzywdzenie, np. znalezienie materiałów pornograficznych z udziałem dzieci w pokoju osoby dorosłej.
- W tej sytuacji należy uniemożliwić dziecku oraz osobie podejrzejwanej o krzywdzenie dziecka oddalenie się z obiektu.
- W uzasadnionych przypadkach można dokonać obywatelskiego zatrzymania osoby podejrzejwanej. W takiej sytuacji, do czasu przybycia policji, należy w miarę możliwości trzymać tę osobę pod nadzorem dwóch pracowników w osobnym pomieszczeniu.
- W każdym przypadku należy zadbać o bezpieczeństwo dziecka. Dziecko powinno przebywać pod opieką pracownika do czasu przyjazdu policji.
- Po odebraniu dziecka przez policję należy zabezpieczyć materiał z monitoringu oraz inne istotne dowody (np. dokumenty) dotyczące zdarzenia i na wniosek służb przekazać ich kopię listem poleconym lub osobiście prokuratorowi lub policji.
- Po interwencji należy opisać zdarzenie w dzienniku zdarzeń lub innym dokumencie przeznaczonym do tego celu.

Aneks 2

Schematy interwencji

A. Schemat interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez osoby trzecie

(np. wolontariusze, pracownicy oraz inne osoby, które mają kontakt z dzieckiem)

Podejrzewasz, że dziecko:

A) doświadcza **przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu¹, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie**

- ✓ zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od osoby podejrzanej o krzywdzenie;
- ✓ poinformuj rodziców/opiekunów prawnych dziecka;
- ✓ poinformuj delegata biskupa ds. ochrony dzieci, młodzieży, osób z niepełnosprawnością i bezradnych;
- ✓ zawiadom policję pod nr 112 lub 997².

B) jest pokrzywdzone **innymi typami przestępstw**

- ✓ zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od osoby podejrzanej o krzywdzenie;
- ✓ poinformuj rodziców/opiekunów prawnych dziecka;
- ✓ poinformuj delegata biskupa ds. ochrony dzieci, młodzieży, osób z niepełnosprawnością i bezradnych;
- ✓ poinformuj na piśmie policję, składając zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa³.

C) doświadcza jednorazowo innej **przemocy fizycznej** (np. klapsy, popychanie, szturchanie) lub **przemocy psychicznej** (np. poniżanie, dyskryminacja, ośmieszanie)

- ✓ zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od osoby podejrzanej o krzywdzenie;
- ✓ poinformuj rodziców/opiekunów prawnych dziecka;
- ✓ zakończ współpracę/rozwiąż umowę z osobą krzywdzącą dziecko.

D) doświadcza **innych niepokojących zachowań** (tj. krzyk, niestosowne komentarze)

- ✓ zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od osoby podejrzanej o krzywdzenie;
- ✓ poinformuj rodziców/opiekunów prawnych dziecka;
- ✓ przeprowadź rozmowę dyscyplinującą, a w przypadku braku poprawy zakończ współpracę.

¹ Przemoc z uszczerbkiem na zdrowiu oznacza spowodowanie choroby lub uszkodzenia ciała (np. złamanie, zasinienie, wybite zęba, zranienie), a także m.in. pozbawienie wzroku, słuchu, mowy, wywołanie innego ciężkiego kalectwa, trwałej choroby psychicznej, zniekształcenia ciała itp.

² W rozmowie z konsultantem podaj swoje dane osobowe, dane dziecka, dane osoby podejrzewanej o krzywdzenie oraz wszelkie znane Ci fakty w sprawie.

³ Zawiadomienie możesz zaadresować do najbliższej dla Ciebie jednostki. W zawiadomieniu podaj swoje dane osobowe, dane dziecka i dane osoby podejrzewanej o krzywdzenie oraz wszelkie znane Ci fakty w sprawie – opisz, co dokładnie się zdarzyło i kto może mieć o tym wiedzę. Zawiadomienie możesz też złożyć anonimowo, ale podanie przez Ciebie danych umożliwi organowi szybsze uzyskanie potrzebnych informacji.

B. Schemat interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez osobę nieletnią, czyli taką, która nie ukończyła 17. roku życia (przemoc rówieśnicza)

Podejrzewasz, że dziecko:

A) doświadcza **przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu¹, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie**

- ✓ zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od osoby podejrzanej o krzywdzenie;
- ✓ przeprowadź rozmowę z rodzicami/opiekunami dzieci uwikłanych w przemoc;
- ✓ poinformuj delegata biskupa ds. ochrony dzieci, młodzieży, osób z niepełnosprawnością i bezradnych;
- ✓ równolegle powiadom najbliższy sąd rodzinny lub policję wysyłając zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa².

B) doświadcza ze strony innego dziecka **jednorazowo innej przemocy fizycznej** (np. popychanie, szturchanie), **przemocy psychicznej** (np. poniżanie, dyskryminacja, ośmieszanie) lub **innych niepokojących zachowań** (tj. krzyk, niestosowne komentarze)

- ✓ zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od osoby podejrzanej o krzywdzenie;
- ✓ przeprowadź rozmowę osobno z rodzicami dziecka krzywdzącego i krzywdzonego oraz opracuj działania naprawcze;
- ✓ w przypadku powtarzającej się przemocy powiadom lokalny sąd rodzinny, wysyłając wniosek o wgląd w sytuację rodziny³.

¹ Przemoc z uszczerbkiem na zdrowiu oznacza spowodowanie choroby lub uszkodzenia ciała (np. złamanie, zasinienie, wybicie zęba, zranienie), a także m.in. pozbawienie wzroku, słuchu, mowy, wywołanie innego ciężkiego kalectwa, trwałej choroby psychicznej, zniekształcenia ciała itp.

² Zawiadomienie możesz zaadresować do najbliższej dla Ciebie jednostki. W zawiadomieniu podaj swoje dane osobowe, dane dziecka i dane osoby podejrzewanej o krzywdzenie oraz wszelkie znane Ci fakty w sprawie – opisz, co dokładnie się zdarzyło i kto może mieć o tym wiedzę. Zawiadomienie możesz też złożyć anonimowo, ale podanie przez Ciebie danych umożliwi organowi szybsze uzyskanie potrzebnych informacji.

³ Wniosek złoż na piśmie do sądu rodzinnego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dziecka. We wniosku podaj wszystkie znane Ci dane dziecka (imię i nazwisko, adres zamieszkania, imiona i nazwiska rodziców) oraz wszystkie okoliczności, które mogą być istotne dla rozstrzygnięcia sprawy (opisz, co niepokojącego dzieje się w rodzinie, co zaobserwowałaś/eś).

C. Schemat interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez rodzica lub opiekuna

Podejrzewasz, że dziecko:

A) doświadcza **przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu¹, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie**

- ✓ zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od rodzica/opiekuna podejrzanego o krzywdzenie;
- ✓ poinformuj delegata biskupa ds. ochrony dzieci, młodzieży, osób z niepełnosprawnością i bezradnych;
- ✓ zawiadom policję pod nr 112 lub 997².

B) jest pokrzywdzone **innymi typami przestępstw**

- ✓ poinformuj na piśmie policję, wysyłając zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa³.

C) doświadcza **zaniedbania lub rodzic/opiekun dziecka jest niewydolny wychowawczo**

(np. dziecko chodzi w nieadekwatnych do pogody ubraniach, opuszcza miejsce zamieszkania bez nadzoru osoby dorosłej)

- ✓ zadbaj o bezpieczeństwo dziecka;
- ✓ porozmawiaj z rodzicem/opiekunem;
- ✓ powiadom o możliwości wsparcia psychologicznego i/lub materialnego;
- ✓ w przypadku braku współpracy rodzica/opiekuna powiadom właściwy ośrodek pomocy społecznej.

D) doświadcza **jednorazowo innej przemocy fizycznej** (np. klapsy, popychanie, szturchanie), **przemocy psychicznej** (np. poniżanie, dyskryminacja, ośmieszanie) lub **innych niepokojących zachowań** (tj. krzyk, niestosowne komentarze)

- ✓ zadbaj o bezpieczeństwo dziecka;
- ✓ przeprowadź rozmowę z rodzicem/opiekunem podejrzanym o krzywdzenie;
- ✓ powiadom o możliwości wsparcia psychologicznego;
- ✓ w przypadku braku współpracy rodzica/opiekuna lub powtarzającej się przemocy powiadom właściwy ośrodek pomocy społecznej⁴;
- ✓ równoległe złóż do sądu rodzinnego wniosek o wgląd w sytuację rodziny⁵.

¹ Przemoc z uszczerbkiem na zdrowiu oznacza spowodowanie choroby lub uszkodzenia ciała (np. złamanie, zasinienie, wybite zęba, zranienie), a także m.in. pozbawienie wzroku, słuchu, mowy, wywołanie innego ciężkiego kalectwa, trwałej choroby psychicznej, zniekształcenia ciała itp.

² W rozmowie z konsultantem podaj swoje dane osobowe, dane dziecka, dane osoby podejrzwanej o krzywdzenie oraz wszelkie znane Ci fakty w sprawie.

³ Zawiadomienie możesz zaadresować do najbliższej dla Ciebie jednostki. W zawiadomieniu podaj swoje dane osobowe, dane dziecka i dane osoby podejrzwanej o krzywdzenie oraz wszelkie znane Ci fakty w sprawie – opisz, co dokładnie się zdarzyło i kto może mieć o tym wiedzę. Zawiadomienie możesz też złożyć anonimowo, ale podanie przez Ciebie danych umożliwi organowi szybsze uzyskanie potrzebnych informacji.

⁴ Ośrodek powiadom na piśmie lub mailowo. Pamiętaj o podaniu wszystkich znanych Ci danych dziecka (imię i nazwisko, adres zamieszkania, imiona i nazwiska rodziców), opisz wszystkie niepokojące okoliczności występujące w rodzinie i wszystkie znane Ci fakty.

⁵ Wniosek złóż na piśmie do sądu rodzinnego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dziecka. We wniosku podaj wszystkie znane Ci dane dziecka (imię i nazwisko, adres zamieszkania, imiona i nazwiska rodziców) oraz wszystkie okoliczności, które mogą być istotne dla rozstrzygnięcia sprawy (opisz, co niepokojącego dzieje się w rodzinie, co zaobserwowałaś/eś).

Aneks 3

System prewencji archidiecezji katowickiej

- Delegat ds. Ochrony Dzieci i Młodzieży w Archidiecezji Katowickiej:
ks. Paweł Olszewski, kom.: +48 519 318 959, e-mail:
delegat.dm@archidiecezjakatowicka.pl, adres: Kuria Metropolitalna, ul. Jordana 39
(wejście od ul. Wita Stwosza 16, poziom -1), 40-043 Katowice
  - Przewodniczący Zespołu ds. Prewencji Archidiecezji Katowickiej: ks. Łukasz Płaszewski, e-mail: prewencja@katowicka.pl
  - Duszpasterz osób pokrzywdzonych: ks. Karol Faj, kom.: +48 510 516 282,
e-mail: wsparcie.dm@katowicka.pl
  - Rzecznicy Praw Osób Skrzywdzonych:
Anna Gajda – Archidiecezjalna Poradnia Psychologiczna „Przystań”, oddział w Rybniku), kom.: +48 507 982 107, e-mail: annagajda.rybnik@wp.pl
Marcin Moroń – Archidiecezjalna Poradnia Psychologiczna „Przystań”, oddział w Katowicach, kom.: +48 507 982 164, e-mail: marcin.moron@katowicka.pl
  - Koordynator diecezjalny Fundacji św. Józefa KEP: ks. Krzysztof Matuszewski, kom.: + 48 453-659-412
  - Pomoc specjalistyczna:
Archidiecezjalna Poradnia Psychologiczna w Katowicach i Rybniku
Katowice: ul. Marii Skłodowskiej-Curie 30/7; Rybnik: ul. Mikołowska 4,
www.przystan-poradnia.pl; e-mail: kontakt@przystan.katowice.pl
  - Pomoc w formie zdalnej:
Zgłoś krzywdę: <https://zgloskrzywde.pl>
- Katolicki Telefon Zaufania (Katowice), tel.: +48 32 253 05 00 (całodobowy)
- Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży (Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę), tel.: 116 111 (od 12.00-2.00)
- Telefon dla Rodziców i Nauczycieli w sprawie Bezpieczeństwa Dzieci (Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę), tel.: 800 100 100
- Zranieni w Kościele, tel.: 800 280 900 (wtorek: od 19.00-22.00): Rozmowy prowadzone są anonimowo, w celu uzyskania życzliwej i rzetelnej informacji, pomocy i porady. Pomoc w skontaktowaniu z zaufanymi specjalistami: psychologami, prawnikami, duszpasterzami oraz w zgłoszeniu przestępstwa do właściwych instytucji kościelnych i państwowych.
- Centrum Ochrony Dziecka: <https://cod.ignatianum.edu.pl>,
e-mail: pomoccod@ignatianum.edu.pl